

Wiedza o społeczeństwie

Szkoła podstawowa

Podstawowe założenia, filozofia zmiany
i kierunki działania

**Autorzy: Piotr Załęski, Barbara Freier-Pniok,
Janusz Korzeniowski, Łukasz Zamęcki**

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

» podstawa
programowa 2017

Dobra
Szkoła

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Założenia realizacji podstawy programowej w szkole podstawowej z przedmiotu wiedza o społeczeństwie

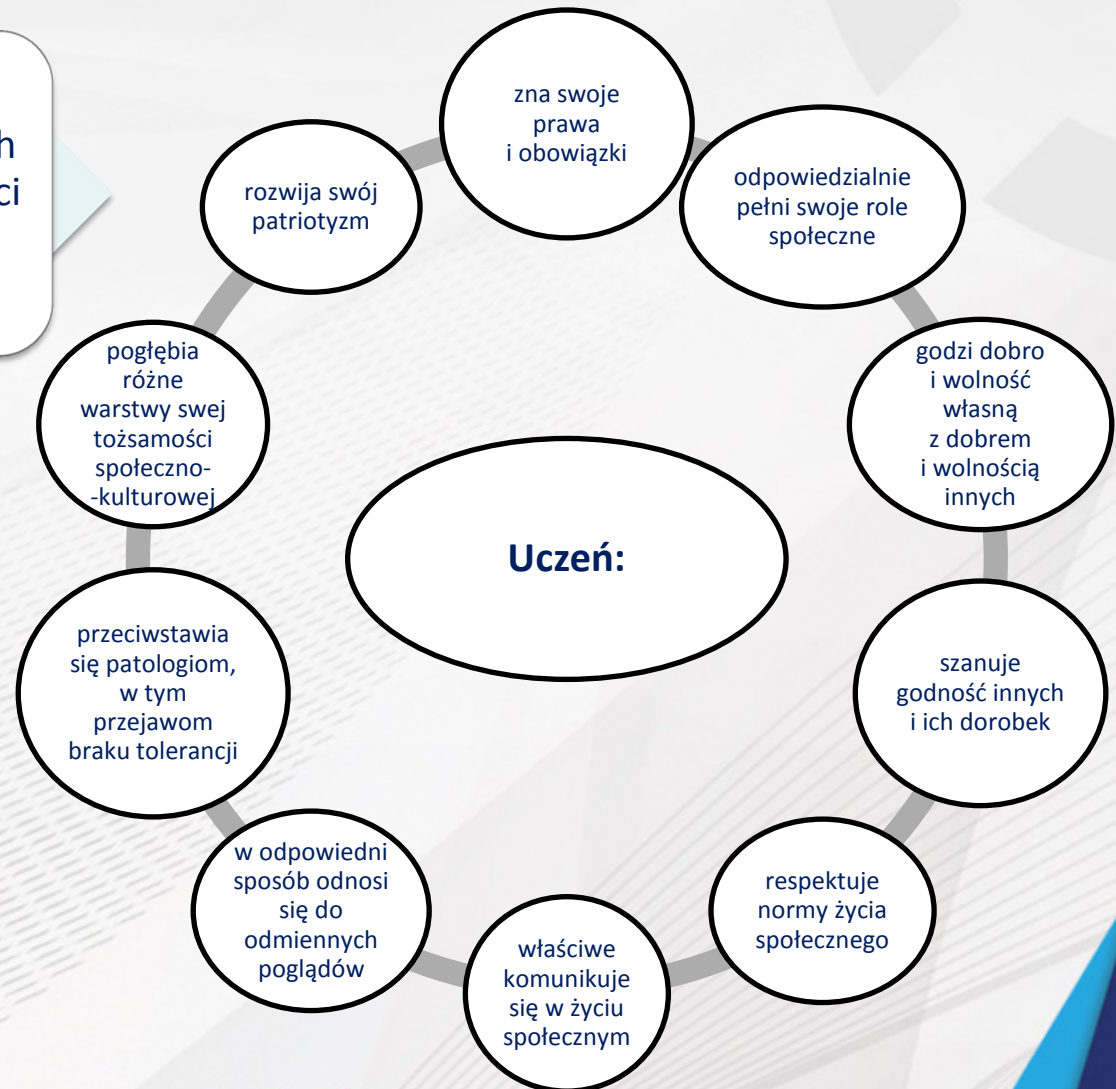
Kluczowe jest wyposażenie młodego człowieka w podstawowe kompetencje społeczne, umiejętności i wiedzę niezbędne do sprawnego i odpowiedzialnego funkcjonowania we współczesnej rzeczywistości.

Treści kształcenia będą nie tylko kontynuowane, lecz także nabudowywane na kolejnym etapie kształcenia (w zakresie podstawowym).

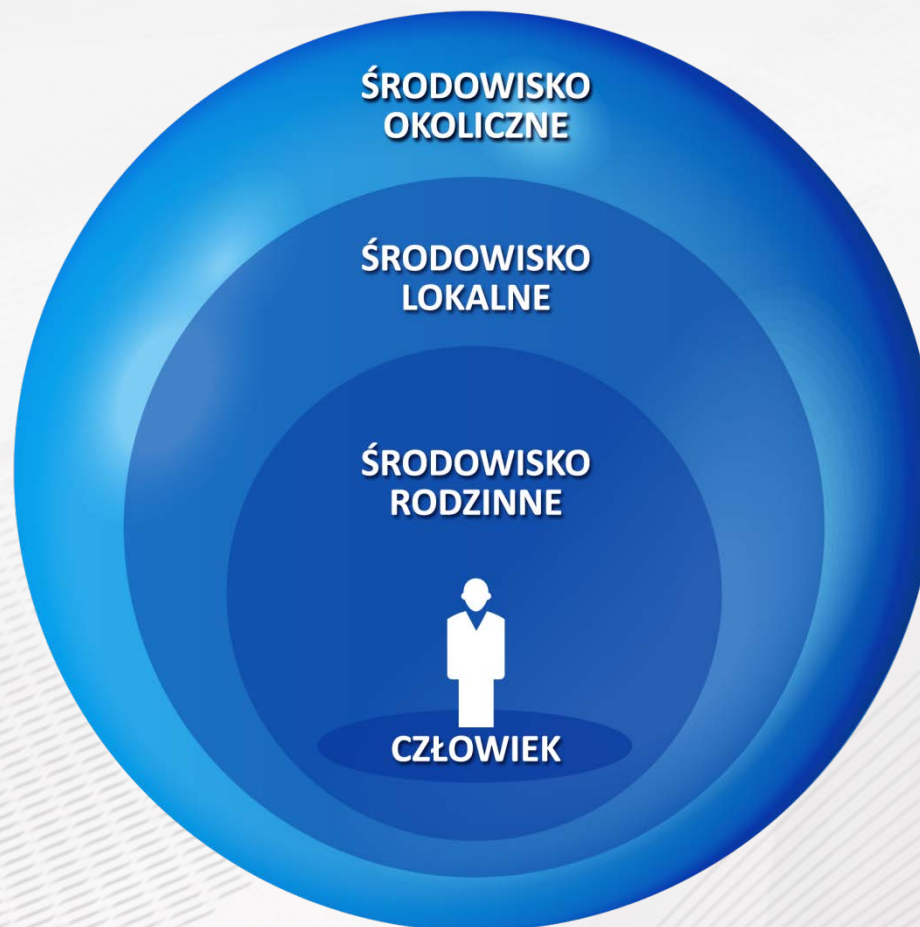
Wykorzystano koncepcję kręgów środowiskowych – od poznania siebie i środowiska rodzinnego, poprzez społeczność lokalną i regionalną, wspólnotę narodową i państwową, aż do społeczności międzynarodowej.

Nadrzędnym celem podstawy programowej jest:

kształtowanie postaw obywatelskich i prospołnotowych uczniów poprzez afirmację wartości społeczeństwa obywatelskiego, praw człowieka, demokracji.

Koncepcja kręgów środowiskowych

Treści – wymagania szczegółowe w nowej PP

1. Społeczna natura człowieka

2. Rodzina

3. Szkoła i edukacja

4. Prawa człowieka

5. Nieletni wobec prawa

6. Społeczność lokalna

7. Społeczność regionalna

8. Wspólnoty narodowe/etniczne, ojczyzna

9. Udział obywateli w życiu publicznym

10. Środki masowego przekazu

11. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej

12. Sprawy międzynarodowe

Cele kształcenia – wymagania ogólne: porównanie

Obowiązująca PP Gimnazjum	Nowa PP Szkoła podstawowa klasa VIII
6 wymagań	4 wymagania
1. Wykorzystanie i tworzenie informacji	1. Wiedza i rozumienie
2. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów	2. Wykorzystanie i tworzenie informacji
3. Współdziałanie w sprawach publicznych	3. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów
4. Znajomość zasad i procedur demokracji	4. Komunikowanie i współdziałanie
5. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej	
6. Rozumienie zasad gospodarki rynkowej	

Cele kształcenia – wymagania ogólne: porównanie

- Komasaacja wymagań odnoszących się w głównym stopniu do kwestii poznawczych w celu kształcenia nazwanym „Wiedza i rozumienie”. Zastępuje ono dotychczasowe wymagania IV–VI; przyczyna zmiany ma charakter metodyczny.
- Nazwa wszystkich wymagań pozostaje bez zmian na każdym etapie kształcenia i w każdym zakresie – inaczej niż w dotychczasowej podstawie programowej.
- Wyeksponowanie w nowej podstawie rozumienia siebie i umiejętności komunikacyjnych, w tym dyskusowania.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe: porównanie

Obowiązująca PP Gimnazjum	Nowa PP Szkoła podstawowa klasa VIII
31 działów tematycznych	12 działów tematycznych
118 punktów liczba punktów w dziale: 2–7 większa liczba czasowników operacyjnych: „charakteryzuje” i „wyjaśnia”	65 punktów liczba punktów w dziale: 4–8 większa liczba czasowników operacyjnych: „uzasadnia”, „wykazuje” i „analizuje”

Przyczyny i zakładane efekty zmian treści nauczania – wymagań szczegółowych

- Podstawową przyczyną zmiany była dyskusyjna możliwość pełnej realizacji poprzedniej podstawy z gimnazjalnego etapu kształcenia w czasie dwóch godzin lekcyjnych.
- Dzięki ograniczeniu zakresu treści nauczania realna staje się faktyczna realizacja treści, co:
 - ma prowadzić do głębszej poznawczej podbudowy postaw i zachowań społecznych;
 - daje możliwość weryfikacji zdobytych przez ucznia kompetencji, umiejętności i wiedzy.

Wiedza o społeczeństwie względem innych przedmiotów nauczania – zmiany

Przeniesiono większość ekonomicznych treści WOS-u do przedmiotu podstawy przedsiębiorczości, który ma być realizowany w szkole ponadpodstawowej.

Z dotychczasowej podstawy programowej przedmiotu podstawy przedsiębiorczości przeniesiono do wiedzy o społeczeństwie – także na poziomie szkoły podstawowej – treści psychospołeczne niezwiązane bezpośrednio z kształtowaniem postaw przedsiębiorczości.

Część treści nauczania z zakresu geografii społecznej obecnych w dotychczasowej podstawie z WOS-u powróciła do macierzystego przedmiotu.

Za niezbędne elementy edukacji gospodarczej w szkole podstawowej uznano obecne w nowej podstawie treści nauczania z punktów: 2.3, 2.4, 3.4 i 3.5, a w części: 6.1, 9.3 i 9.4.

Zmiany w treściach nauczania wiedzy o społeczeństwie między etapami edukacyjnymi

Wymagania z działu 5: „Nieletni wobec prawa” nowej podstawy na poziomie szkoły podstawowej były w większości ujęte w podstawie programowej dla szkoły ponadgimnazjalnej.

Do nowej podstawy w szkole podstawowej przesunięto także niektóre treści dotyczące praw ucznia i praw człowieka (np. kwestia działalności Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka, a także praw dziecka w *Konwencji o prawach dziecka*), które w dotychczasowej podstawie uczeń miał realizować w szkole ponadgimnazjalnej.

W nowej podstawie wzmocniono problematykę praw człowieka (7 punktów z działu 4 oraz częściowo punkty 3.3 i 5.3), a w dotychczasowej na poziomie gimnazjalnym bezpośrednio dotyczyły jej dwa punkty – 10.6 i 11.3 (oraz 4.3 i 4.4 na poziomie szkoły podstawowej z przedmiotu historia i społeczeństwo).

Rekomendowane metody nauczania

- Nauczanie polimetodyczne – na jednej lekcji może wystąpić kilka uzupełniających się metod nauczania, zapewniających wszechstronny rozwój uczniów.
- Zastosowanie metody autoprezentacji, rozwiązywania konfliktów i problemów, współdecydowania – np. wymagania: 1.2, 1.6 i 3.2.
- Różne formy dyskusji (debata „za” i „przeciw”, dyskusja panelowa, dyskusja plenarna) – np. wymagania: 6.6, 8.5, 9.5 i 12.5.
- Nauczyciel powinien stosować metody decyzyjne oraz metody kształcące umiejętności: społeczne, twórczego myślenia i rozwiązywania problemów (np. burza mózgów, drzewo decyzyjne, metaplan, analiza SWOT, symulacja i odgrywanie ról).

Rekomendowane metody nauczania – zmiany

- Utrzymano metodę projektu edukacyjnego (np. wymagania: 3.4, 6.5 i 7.5), ale zniesiono konieczność realizacji około 20% treści nauczania poprzez tę metodę – obecnie każdy uczeń powinien uczestniczyć w dwóch projektach.
- W celu pozyskiwania, gromadzenia, porządkowania, analizy i prezentacji informacji o życiu społecznym, w tym publicznym, należy zachęcać uczniów do częstszego korzystania ze stron internetowych instytucji publicznych, do pracy z różnymi typami przekazu, odbywania wirtualnych wycieczek edukacyjnych.
- Możliwość realizacji niektórych treści nauczania poprzez lekcje organizowane we współpracy z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, instytucjami oferującymi usługi poradnictwa zawodowego oraz organizacjami pozarządowymi.

Wnioski

- Ważną zmianą w nowej podstawie programowej jest przyjęcie koncepcji kręgów środowiskowych. Zatem – na przykład – wymagania dotyczące samorządu terytorialnego powinny być realizowane przed treściami dotyczącymi państwa.
- Wymagania szczegółowe znajdują pełne odzwierciedlenie w wymaganiach ogólnych.
- Zmiany w treściach nauczania przedmiotu między etapami edukacyjnymi.
- Międzyprzedmiotowe zmiany w treściach nauczania – poszczególne treści będą realizować najlepiej przygotowani do tego nauczyciele.
- Zwiększenie możliwości weryfikacji zdobytych przez ucznia kompetencji, umiejętności i wiedzy.

Dziękujemy za uwagę!

 **podstawa
programowa 2017**

